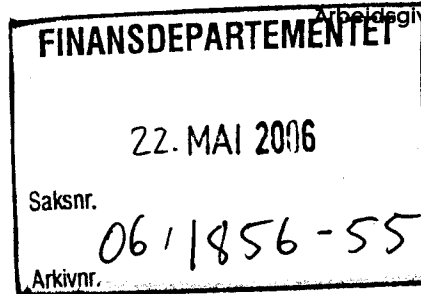

Finansdepartementet
Postboks 8008 Dep
0030 Oslo

Deres ref.: 06/1856 FM KSj
Vår ref.: 3.02/06/MS
Dato: 19. mai 2006

HØRING - UTKAST TIL FORSKRIFTER TIL NY FORSIKRINGSLOV

Det vises til høringsbrev av 03.04.06.

SAMFO er tilfreds med at ny forsikringslov skal tre i kraft 1. juli 2006 samtidig som regelverket for obligatorisk tjenestepensjon blir gjort gjeldende. Vi er også fornøyd med at den nye forsikringsloven innebærer en lovteknisk og redaksjonell opprydding på forsikringsområdet etter flere omfattende lovendringer de senere år.

Vi har imidlertid kommentarer til forskriftene. Her foreslås endringer som vil kunne få så store konsekvenser både for arbeidsgiver og arbeidstaker at vi mener høringsfristen burde vært lenger enn 6 uker, slik at det ble gitt rom for mer omfattende vurderinger og konsekvensutredninger.

SAMFO er en arbeidsgiverforening som organiserer samvirkeforetak. Våre medlemmer er hovedsaklig knyttet til Coop – systemet og Boligsamvirket. På vegne av våre medlemmer arbeider vi med en innkjøpsordning for obligatorisk tjenestepensjon (OTP). Flere av våre medlemmer har allerede pensjonsordninger. Det varierer om dette er ytelsesbaserte eller innskuddsbaserte ordninger. Noen av de eksisterende ordningene dekker mistekravene i OTP, andre ikke. Våre medlemmer står derfor overfor utfordringer både når det gjelder å innføre OTP, harmonisere allerede eksisterende ordninger med OTP og eventuelt lukke eksisterende ordninger som ikke lenger anses hensiktsmessige. Det er i våre medlemmers interesse at dette kan gjøres på en smidig måte og at kostnadene er forutsigbare.

Vurdering

1.

Vi oppfatter høringsutkastets forslag om årlig betaling til dekning av vederlag for forvaltning av de aktuelle midler samt for risiko for avkastningsresultat og avkastningsgarantien for pensjonister i kollektive ordninger som klart urimelig. Vi er også usikre på om departementet i tilstrekkelig grad har tenkt gjennom de konsekvensene dette forslaget kan ha for eksisterende ytelsesordninger.

Den nye forsikringsloven innebærer en omlegging av forsikringsselskapenes pris- og fortjenestemodeller fra overskuddsdeling til forhåndsprising av forsikringsprodukter som generelt prinsipp. Loven åpner også for bruk av modifisert overskuddsdeling på enkelte typer kontrakter. Etter § 9-12 i ny forsikringslov skal overskudd tilordnet fripoliser og pensjonskapitalbevis med kontraktsfaste forpliktelser behandles etter modellen for modifisert overskuddsdeling. Loven åpner for at det i forskrift kan fastsettes at denne modellen også skal gjøres gjeldende for andre typer kontrakter.

I Ot. prp. nr. 74 (2003-2004) å side 90 tok Finansdepartementet opp spørsmålet om hvorvidt modellen for modifisert overskuddsdeling også burde omfatte pensjoner under utbetaling. Det ble vist til at både Kredittilsynet og FNH anbefalte en slik løsning. Departementet konkluderte med at

”det kan være forhold som taler for at overskuddsmodellen som benyttes for fripoliser også bør gjøres gjeldende for pensjoner under utbetaling”, og viste til at lovforslaget inneholdt hjemmel til å gi slike regler i forskrift”.

I utkastet til forskrifter sier imidlertid departementet at samtlige tjenester til pensjonsordningen både i forhold til yrkesaktive og pensjonerte arbeidstakere skal omfattes av det generelle prinsippet om at ”selskapets godtgjørelse for tjenester til en kollektiv pensjonsordning skal beregnes på årsbasis og betales årlig av foretaket”.

Konsekvensene av dette er ikke belyst i høringsnotatet.

I dag dekkes avkastningsgarantien for pensjoner under utbetaling gjennom overskuddsdelingen. Departementets forslag påfører bedriftene en betydelig ekstrakostnad, uten at dette er drøftet i høringsnotatet.

Merkostnaden for bedriftene vil ikke være knyttet til dagens aktivitet, men til et antall personer som tidligere har arbeidet i bedriften. Det fremstår for SAMFO som uakseptabelt at bedriften skal måtte begynne å betale ekstra kostnader for pensjonistene. Vanlig praksis i dag er at det skal betales premie for hver arbeidstaker for tiden fra arbeidstakeren blir tatt opp i pensjonsordningen og frem til pensjonsalderen.

Vi er kjent med at Kredittilsynet i et tidligere forskriftsutkast tok opp og problematiserte disse forholdene. Kredittilsynet pekte bl.a. på:

”Foretaket kan således bli påført en uforholdsmessig stor premiebelastning for avkastningsgarantien dersom sammensetningen i medlemsbestanden består av få yrkesaktive medlemmer og et større antall pensjonister. Etter gjeldende regelverk og praksis har foretaket ikke ansvar for ytterligere premiebetaling etter at et medlem dør eller blir pensjonist. Det er grunn til å tro at foretak flest heller ikke ønsker å bli påført et slikt ansvar” (Kredittilsynet: Utkast til forskrifter til kapittel 7 og 9 i ny forsikringslov, 24. oktober 2005).

Vi ser følgende mulige konsekvenser av departementets forslag:

- Økonomisk incentiv for bedriften til å betale lavest mulig pris for avkastningsgarantien. Reduksjon av prisen kan skje gjennom å redusere risikoen i forvaltningen av pensjonsmidlene. Det vil medføre at forventet avkastning blir redusert, og overskuddet på premiereservefondet som etter Lov om foretakspensjon § 8-5 annet ledd skal tilføres pensjonistenes overskuddsfond reduseres. Dersom det ikke oppnås avkastning utover garantert rente, vil ytelsene til pensjonistene ikke bli regulert. Det vil være uheldig, ikke minst fordi pensjonistene lever stadig lenger.
- Økonomisk incentiv for bedrifter med ytelsesordninger til å lukke disse og gå over til innskuddspensjon. Bedrifter som vil slippe en årlig faktura for rentegarantien, kan kun oppnå dette ved å lukke ytelsesordningen og legge om til innskuddsordning. Stadig flere bedrifter har de siste årene gått fra ytelses- til innskuddsbaserte tjenestepensjonsordninger. Bedriftenes hovedargument for å gjøre dette er i følge en FAFO-undersøkelse å få mer forutsigbare pensjonsutgifter. Departementets forslag vil forsterke de økonomiske incentivene for omdanning fra ytelses- til innskuddspensjon, og kan slik bidra til å øke omdanningstakten ytterligere. Dette er et sentralt tema for bedrifter og ansatte, som overhodet ikke er belyst i høringsutkastet.

- Dårligere pensjon for eldre arbeidstakere? Bedrifter som går fra ytelsespensjon til innskuddspensjon lar ofte arbeidstakere over en viss alder stå i ytelsesordningen. Departementets forslag gir sterke økonomiske incentiver til at også eldre arbeidstakere skal over i innskuddsordningen. De ulike opptjeningsmodellene for ytelses- og innskuddsordninger gjør at eldre arbeidstakere får dårligere pensjonskompensasjon for lønnsvekst i innskuddsordninger sammenlignet med ytelsesordninger.
- Kontantverdien av de samlede påregnelige premiekrav må balanseføres. Det bør belyses om man etter ny regnskapsstandard må balanseføre det premiekrav som kan bli fremsatt overfor bedriftene med hele sin kumulative kontantverdi umiddelbart. Hvis så kan gjeldsgraden i en rekke norske virksomheter forverres.

2.

SAMFO foreslår primært at departementet legger Kredittilsynets anbefaling til grunn, og endrer forskriften slik at pensjoner under utbetaling i kollektive pensjonsordninger også omfattes av modifisert overskuddsdeling.

Lov om obligatorisk tjenstepensjon sier at arbeidsgiver skal dekke kostnadene ved pensjonsordninger. Loven har skapt stor uvisshet knyttet til gjeldende praksis i finansnæringen der arbeidstaker dekker kostnaden til fondsforvaltning. Departementet var selv inne på dette i proposisjonen til Lov om obligatorisk tjenstepensjon. Her heter det:

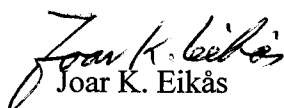
”Det kan oppstå behov for å foreta nærmere avgrensinger og å gi utfyllende bestemmelser i tilknytning til bestemmelsen om minstekrav til pensjonsordninger med innskuddspensjon. Dette gjelder blant annet belastningen av kostnader knyttet til pensjonsordningen. På denne bakgrunn foreslår departementet i lovforslaget § 4 femte ledd, en forskriftshjemmel til å gi nærmere regler til utfylling og avgrensing av bestemmelsene i paragrafen, herunder spørsmål knyttet til forvaltningskostnader”.

Videre kan det foreslåtte regelverk forstås slik at kostnader ved forvaltning av innskuddsbevis som arbeidstakere bringer med seg til ny bedrift skal overtas av den nye bedriften. Dette påfører bedriftene nye kostnader og bør unngås.

3.

Prinsipielt burde kostnadene til forvaltning følge eksisterende praksis i etablerte pensjonsordninger. Mange av aktørene i bransjen har tatt dette for gitt. SAMFO forventer at det kommer nærmere avklaring på dette spørsmålet. SAMFO mener løsningen som foreslås vil være kompliserende og til ugunst for arbeidstakerne, selv om det motsatte er intensjonen. Primært mener vi derfor at gjeldende praksis bør videreføres gjennom permanente ordninger. Dette vil sikre både arbeidsgiver og arbeidstaker en mer forutsigbar ordning.

Med vennlig hilsen
SAMFO

Joar K. Eikås

Mona Sjødal